

Ook op film blijft Steve Jobs een raadsel

Mahatma Gandhi, Bob Dylan, Steve Jobs. Zou de medeoprichter van Apple het waarderen dat zijn leven net als bij enkele van zijn grote voorbeelden is vereeuwigd in een speelfilm? Nee, vanuit zijn hiernamaals zal hij zich eerder afvragen waarom het zo lang heeft geduurd, ook al begon de scriptschrijver op de dag dat Steve Jobs zijn werk bij Apple opgaf.

TEKST Miro Lucassen

Video

Hoe komen grote prestaties tot stand, welke mislukkingen horen daarbij en wat is de prijs die je betaalt voor een plek in de geschiedenisboeken? Daar krijg je een beeld van in *Jobs*, de twee uur durende speelfilm over een deel van het leven van de man achter Apple. Het heldenverhaal is vaak beschreven: door hemzelf in interviews, in de media bij zijn overlijden en in de vuistdikke biografie van Walter Isaacson plus vele andere boeken. Te zien was Jobs alleen als zichzelf tijdens presentaties van nieuwe Apple-producten en gespeeld door Noah Wyle in de tv-film *Pirates of Silicon Valley* (1999) – satire in *South Park* en meer tellen niet mee.

Tussen alle tekst en film blijft de geschreven biografie de enige die mikt op een volledig beeld. Regisseur Joshua Michael Stern kijkt wel linker uit: 56 bewogen levensjaren passen niet binnen de maximaal twee uur dat het bioscooppubliek blijft zitten. De film *Jobs* concentreert zich daarom op de periode voordat de iMac doorbrak en de iPod de muziekindustrie overhoop haalde. We zien de inspiratie op Reed College, een vleugje India en de durf waarmee de jonge Steve computers verkoopt die zijn kompaan Wozniak nog in elkaar moet zetten. Als het succes groter is dan de jonge ondernemers hadden kunnen denken, gaan de mechanismen van het aandeelhouderskapitalisme een rol spelen. Al snel komt het tot de roemruchte strijd tussen Jobs en John Sculley, de man aan wie Steve zelf het roer heeft overhandigd omdat er een opperbaas met meer zakelijke ervaring nodig is.

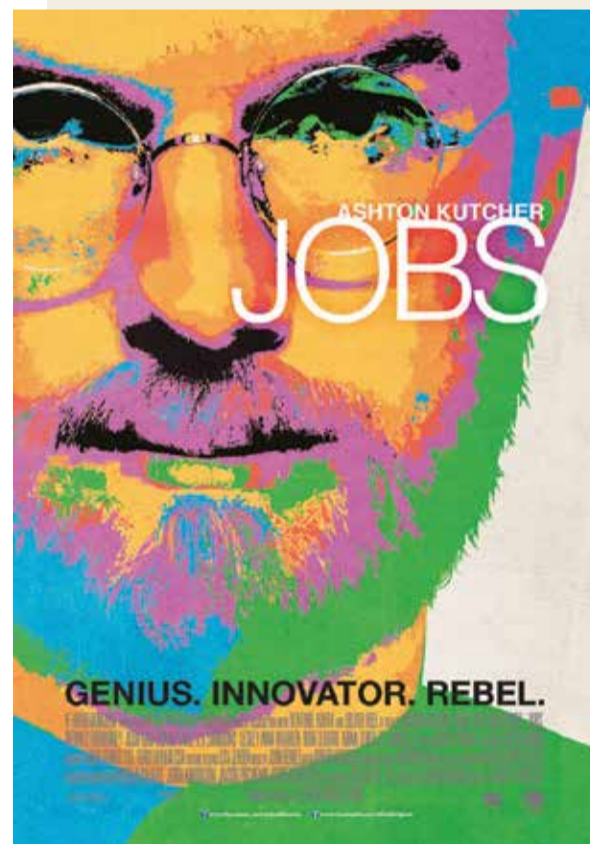
Verbeten

Zoals de titel aangeeft, draait de film volledig rond Steve Jobs. In vrijwel alle scènes is hij aanwezig als de dominante factor, zelfs al lijkt hij alleen waar te nemen wat er gebeurt of te wachten op het juiste moment om in actie te komen. Ashton Kutcher doet zijn uiterste best om de verbeterde bezetenheid van Steve Jobs uit te stralen, gecombineerd met een

JOBS, JOBS, Jobs

Met argusogen volgen Apple-enthousiastelingen iedere beweging rond de verfilming van het leven van Steve Jobs. Daarbij gaat het er niet bepaald zachtzinnig aan toe. De website Gizmodo wist al voor de start van de opnamen dat deze film nooit iets goeds kon worden. De werktitel *JOBS* was de

verkeerde knipoog naar de iSpelling van Apple, hoofdrolspeler Ashton Kutcher deugde niet voor zijn vak, tegenspeler Josh Gad leek nauwelijks op Steve Wozniak, enzovoorts. De titel staat inmiddels als *JOBS* met vier hoofdletters op de posters, de cast is gebleven en hoe het publiek oordeelt moet blijken als deze MacFan in de winkel ligt. Scriptschrijver Matt Whiteley maakt met *Jobs* zijn debuut, net als producent Five

Star Feature Films van initiatiefnemer Mark Hulme. Het ambitieuze duo is de grote studio's van Hollywood voor; ook daar kijken diverse belangstellenden naar films over de legendarische Apple-topman. Eén aankondiging doet sommige harten sneller kloppen: Aaron Sorkin (*The Social Network*) schrijft in opdracht van Sony aan zijn eigen visie op Steve Jobs. Wanneer dat tot een daadwerkelijke film leidt, staat nog niet vast.

romantische bewondering van typografie, sommige oosterse filosofieën en zijn eigen muzikale helden. De hoofdrolspeler ging ver in de voorbereiding op deze rol. Hij verdiepte zich in de geschiedenis van elektronica-onderdelen en soldeertechniek, hoewel de echte Steve dat werk aan Woz en ingehuurde hulpjes overliet. Kutcher, die je mogelijk kent als de sullige Kelso in *That 70's* of als de opvolger van vrouwenverslinder Charlie Sheen in *Two and a Half Men*, imiteerde zelfs Jobs' fruitdieet in de periode voor de filmopnamen. De gehoopte geniale inzichten bleven uit; in plaats daarvan raakte de ster zo overstuur dat hij zich meldde bij het ziekenhuis met pijnklachten. Oei, als dat maar niet de alvleesklier betrof die Jobs uiteindelijk de das omdeed...

Loopje

De acteur, de grime en de regisseur weten een goede fysieke gelijkenis tot stand te brengen tussen Kutcher en het personage Jobs. De geloofwaardigheid begint al bij de openingsscène, die Jobs in zijn gloriejaren laat zien zoals de wereld hem zich herinnert: bevlogen een product presenterend. De camera volgt hem van achteren en trekt je zo mee terug de tijd in. Alleen het merkwaardige loopje waar Kutcher voor kiest leidt soms af: voor de camera liep de echte Steve Jobs beslist niet met de gekromde rug die zijn vertolker gebruikt.

Ondanks de forse lengte van 128 minuten laat deze film heel veel weg uit de gekozen periode van Jobs' leven. Zijn bewondering voor Bob Dylan is beperkt tot enkele zinnen zonder actie. De bijbehorende flirt met Joan Baez blijft buiten beeld. Het 'stelen' van de muis bij Xerox Labs heeft de montage niet gehaald. Zuster Mona Simpson ontbreekt, Bill Gates krijgt er zonder verdere introductie ongenadig van langs in een telefoongesprek. Waar de redding van het wankelende Apple opeens vandaan komt als Jobs in 1996 terugkeert, moet je als kijker ook maar raden. Net zoals er een echtgenote en twee kleine kinderen opduiken in Jobs vreemde huis vol rustiek eikenhout, waar de in zijn wilde jaren meedogenloos afgewezen dochter Lisa nu opeens op de bank ligt te puberen. En waarom mag Jobs' zoontje eigenlijk niet rennen in de tuin?

Bruuskeren

Al het raadselachtige aan Steve Jobs blijft ook na het zien van deze film vreemd en merkwaardig. Je moet heel goed kijken of al aardig wat weten om precies te snappen wat de makers willen vertellen. Voor het grote publiek presenteert de film een geromantiseerd beeld van een man met een missie die een deuk in het universum wil slaan. Hij slaagt door af te zien van elke gemakzucht, ten koste van vele opofferingen. Al definieerde Steve Jobs het bruuskeren van vrienden, afschieten van veelbelovende projecten en het onmogelijke eisen van medewerkers simpelweg als noodzakelijkheden. Zien? Als je geïnteresseerd bent in Apple en zijn oprichters, ga je natuurlijk op of na 5 september. Al was het alleen maar omdat de film Jobs ook een gezicht geeft aan de gewone ploeters die rond de wieg van Apple stonden: Daniel Kottke, Chris Espinosa, Bill Fernandez en Mike Markkula. Jeugdviend Kottke kon Steve Jobs niet bijbenen, Fernandez vertrok in 1993, Markkula kreeg zijn congé toen Jobs terugkeerde en de bezem door de organisatie haalde. Alleen Espinosa werkt er nog steeds.

